

Företagare – semesterlösa vardagsknegare

Enligt Företagargallupen (maj 2022*), som Företagarna i Finland publicerade 27.6.2022, har en tredjedel av företagarna haft semester i högst en vecka under året. En tredjedel av företagarna arbetar även i genomsnitt mer än 50 timmar långa arbetsveckor och samma mängd företagare upplever att de inte sover tillräckligt. Det positiva är ändå att mer än en tredjedel av företagarna upplever sig ändå vara nöjda med livet.

Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning fanns det 2021 i Finland 344 000 företagare och 17 000 företagarfamiljemedlemmar, det vill säga totalt 361 000. Av företagarna var 98 000 arbetsgivarföretagare och 245 000 egenföretagare. När resultaten från företagargallupen jämförs med arbetskraftsundersökningens resultat, kan man konstatera att långt över 100 000 finländska företagare inte har just någon semester alls, sover inte tillräckligt och arbetar över 50 timmar långa arbetsveckor.

Jag kom att tänka på ifrågasvarande undersökningsresultat när jag läste företagspresentationen skriven av redaktionschef Elina Matikainen på s. 6–9 i denna tidning, om Andreas Knips Hembageri och företagarparet Andreas och Agneeta Knip. I artikeln konstateras det bland annat att ”företagarparet kan ändå inte ta semester på sommaren. Det finns helt enkelt inte möjlighet till det, när personalens semestrar rullar på”. Andreas konstaterar även om Bagardagarna (Finlands Bageriförbund rf:s årsmöte och sommar dagar 12–14.8.2022), som ordnas i Vasa i augusti att ”för mig är den helgen sommarens enda semester”. I artikeln kan vi även läsa att ”Andreas arbetsdagar blir lätt 15 timmar långa och som utomstående funderar man över hur han orkar. Själv anser han att sömnbristen är det största problemet, men att det annars inte är någon fara”.

Artikeln om Andreas Knips Hembageri är ett konkret exempel på vad resultaten av Företagargallupen från Företagarna i Finland handlar om. Ovanstående låter säkert helt otroligt och lite överkligt för dem som arbetar normala kontorstider. För alla skeptiker kan jag dock konstatera att det ser ut som att till exempel företagarparet Knip verkligen njuter av sitt arbete och de är nöjda med livsstilen som de har valt. Och vad gäller konstaterandet att den enda lediga helgen under företagarparets sommar sammanfaller med Bagardagarna**, så har jag under årens lopp hört samma konstaterande från många andra bageri- och/eller konditoriföretagare. Sommaren är vanligen brådsnkande tider för bageri- och konditoriföretagare, då alla arbetstagar och turister från utlandet njuter av sin semester med att resa runt i Finland.

När jag tänker på resultaten av Företagargallupen funderar jag återigen på varför i hela friden den finländska konkurrens- och arbetslagstiftningen har byggts sådan att den gynnar stora företag***? Precis som jag konstaterade i min ledare 4/2022, tvingas små och medelstora företag till exempel godkänna att fackföreningarna och förbunden som styrs av storföretag ingår (allmänna) kollektivavtal som slår fast enligt vilka anställningsvillkor små och medelstora företag kan konkurrera med storföretagen. Förekomsten av allmänna kollektivavtal motiveras i samhället med att de ser till att företag som konkurrerar på samma marknad efterlever samma minimivillkor

för anställningsförhållanden. Samtidigt känner man till att Finlands Livsmedelsarbetareförbund (SEL) har slutit ”företagsspecifika avtal” med större bagerier, med stöd av vilka stora bagerier har kunnat konkurrera med bättre anställningsvillkor än små och medelstora företag inom bageri- och konditoribranschen som konkurrerar med dem på samma marknad. Speciellt med detta är att samtidigt som SEL gjort dessa avtal, har SEL i åratal sett till att man inte nämnvärt kan sluta lokala avtal i små och medelstora företag inom bageri- och konditoribranschen. Inte ens sådana lokala avtal som det finns möjlighet till i andra kollektivavtal inom livsmedelsbranschen. Kollektivavtalet som gäller anställda inom bagerier är erkänt ett av Finlands styvaste kollektivavtal.

Likabehandling av företag, i synnerhet inom livsmedelsbranschen, inom det finländska arbetsmarknadssystemet verkar förverkligas på samma sätt som likabehandlingen av djur i George Orwells bok Djurfarmen. Alla djur är lika jämlika, men vissa djur är ändå mer jämlika än andra.

Mika Väyrynen

*Länk till resultaten av Företagargallupen:

<https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2022/06/Yrittajagallup-toukokuu-2022-lomat.pdf>

**Förhoppningsvis kan så många bageri- och konditoriföretagare med familjer även i år komma och njuta av helgen och träffa kollegor på Bagardagarna i Vasa. För dem som tänker att det är långt till Vasa, kan jag konstatera att till exempel Helsingforsbor har lika långt till Vasa, som Vasabor har till Helsingfors :).

***Så har det tyvärr alltid varit i Finland. I artikeln Leipuris- sa kirjoitettua (tidningen Leipuri 5/1982) på sidan 32 i denna tidning, kan vi läsa om att ”fem bagerier har fått möjlighet till treskiftsarbete samtidigt som 700 andra bagerier får börja arbetet tidigast klockan 05.00”.